

Αθήνα, 05 Νοεμβρίου 2025

Αναλυτικό - Επεξηγηματικό Σημείωμα

Ακολουθεί ένα αναλυτικό και εκλαϊκευμένο κείμενο υπό μορφή έξι ερωτήσεων και απαντήσεων σχετικά με τους Αρωματικούς Υδρογονάνθρακες Ορυκτελαίων (ΜΟΑΗ), το οποίο αφορά όλους όσους δραστηριοποιούνται στην αλυσίδα αξίας του ελαιολάδου, παραγωγούς - ελαιοτριβείς - τυποποιητές - πυρηνελαιουργούς.

Στο κείμενο αυτό εξηγείται:

- Πώς δημιουργούνται οι ΜΟΑΗ, τι είναι και που υπάρχουν.
- Ποιοι και γιατί είναι επικίνδυνοι για την ανθρώπινη υγεία.
- Ποιό είναι το περιεχόμενο του σημερινού σχεδίου κανονισμού της Κομισιόν και ποια σημεία είναι ατυχή αλλά και βλάπτουν το Ελληνικό ελαιόλαδο.
- Ποιά είναι η επιχειρηματολογία της 4Ε, πως καταρρίπτει το σχέδιο κανονισμού της Κομισιόν.
- Γιατί το σχέδιο κανονισμού της Κομισιόν αποτελεί μια μεγάλη απειλή.
- Ποιές θα ήταν οι συνέπειες για το ελαιόλαδο.
- Πως εμπλέκεται το πυρηνέλαιο.
- Γιατί το ελληνικό ελαιόλαδο είναι ιδιαίτερα ευάλωτο.
- Ποιά είναι η διαπραγματευτική τακτική που προτείνει η 4Ε.
- Τέλος, αναφέρει ένα σύντομο ιστορικό, από το 2000 που η ΕΕ έθεσε το θέμα των ΜΟΗ στα τρόφιμα μέχρι σήμερα.

1. Πως δημιουργούνται οι ΜΟΑΗ, τι είναι, που υπάρχουν;

Εκτός από τα έλαια ζωικής προέλευσης (ζωικά έλαια) και τα φυτικής προέλευσης (φυτικά έλαια) που έχουν κύριο συστατικό τα τριγλυκερίδια, υπάρχουν και τα έλαια που προέρχονται από ορυκτά (ορυκτ-έλαια, Mineral Oil Hydrocarbon, ΜΟΗ) στα οποία κύριο συστατικό είναι οι υδρογον-άνθρακες, δηλαδή είναι ενώσεις που περιέχουν ανθρακικές αλυσίδες και υδρογόνα. Σχηματίζονται από γεωφυσικές διεργασίες (π.χ. όταν καταπλακώθηκαν δάση από τεράστιες ποσότητες εδάφους) και σε υψηλές θερμοκρασίες και πίεση μετά από μεγάλα χρονικά διαστήματα οι

οργανικές ενώσεις, με πολύπλοκες χημικές αντιδράσεις, μετατράπηκαν σε υδρογονάνθρακες.

Η χημική σύσταση των ΜΟΗ αποτελείται κυρίως από ευθύγραμμες κορεσμένες με υδρογόνο ανθρακικές αλυσίδες (ΜΟSΗ, Mineral Oil Saturated Hydrocarbon) που μπορεί όμως να έχουν σε διαφορετικό ποσοστό υδρογονάνθρακες με ανθρακικές αλυσίδες που σχηματίζουν κύκλους (δακτυλίου) και μάλιστα με συγκεκριμένο χημικό τύπο (τους βενζολικούς δακτυλίου), που ονομάζονται αρωματικοί δακτύλιοι (ΜΟΑΗ, Mineral Oil Aromatic Hydrocarbon). Λέγονται αρωματικοί γιατί υπάρχουν στη χημική δομή σε μη τοξικές αλλά καλές για τον οργανισμό ενώσεις στις οποίες δίνουν άρωμα και χρώμα (εξ ου και το όνομά τους), αλλά υπάρχουν όμως και σε τοξικές και βλαπτικές για τον οργανισμό ενώσεις. Λόγω του τυχαίου τρόπου σχηματισμού τους οι ΜΟΗ είναι ένα τυχαία μεταβαλλόμενο μείγμα άγνωστων χημικών ενώσεων.

ΜΟΑΗ όμως υπάρχουν ακόμα και στα καυσαέρια από την ατελή καύση οργανικών ενώσεων (άνθρακα, φυσικό αέριο κλπ), αλλά μπορεί να υπάρχουν και σε διάφορα σκεύη και υλικά συσκευασίας που χρησιμοποιούνται στην ελαιοκαλλιέργεια και στην παραγωγή του ελαιολάδου.

Οι ΜΟΑ μπορεί να επιμολύνουν το ελαιόλαδο και το πυρηνέλαιο σε οποιοδήποτε στάδιο παραγωγής τους λόγω εσφαλμένων καλλιεργητικών, ή βιομηχανικών πρακτικών, ή και λόγω της διάχυτης ρύπανσης. Επίσης μπορεί να υπάρχουν ενδογενώς στον υγιή ελαιόκαρπο άλλες ενώσεις, που δεν είναι ΜΟΗ αλλά έχουν 1-2 αρωματικούς δακτυλίου, οι οποίοι εξ αιτίας της ακατάλληλης μεθόδου προσδιορισμού που προτείνει η Κομισιόν -βλ. παρακάτω- τελικά συν-προσδιορίζονται σαν ΜΟΑΗ.

2. Είναι επικίνδυνοι για την ανθρώπινη υγεία;

Για τα ΜΟSΗ, τα υπάρχοντα στοιχεία δείχνουν ότι η διατροφική έκθεση (μέσω τροφίμων) δεν φαίνεται να προκαλεί ανησυχία για την ανθρώπινη υγεία.

Για τους ΜΟΑΗ τα στοιχεία δείχνουν ότι η τοξικότητά τους αυξάνεται όταν έχουν στο χημικό τους μόριο μεγάλο αριθμό από συνδεδεμένους μεταξύ τους αρωματικούς δακτυλίου. Η τοξικότητα γίνεται σημαντική και αρχίζει να γίνεται επικίνδυνη για την ανθρώπινη υγεία όταν έχουν από 3-7 συνδεδεμένους μεταξύ τους αρωματικούς δακτυλίου. Τέλος η τοξικότητα των ΜΟΑΗ με 3-7 αρωματικούς δακτυλίου εξαρτάται και από τις χημικές ομάδες που είναι συνδεδεμένες στους δακτυλίου.

3. Ποιο είναι το περιεχόμενο του σημερινού σχεδίου κανονισμού της Κομισιόν;

Το προτεινόμενο – όχι σε τελική μορφή -σχέδιο κανονισμού της Κομισιόν αναφέρεται σε δύο ζητήματα σχετικά με την επιμόλυνση του ελαιολάδου με ΜΟΑΗ. Πρώτον, στις πιθανές επιμολύνσεις από την μη χρήση καλών γεωργικών-καλλιεργητικών πρακτικών, προτείνοντας σχολαστική τήρηση των κανόνων. Θέμα το οποίο μπορεί να

θεωρηθεί σχετικά "απλό". Δεν υπάρχουν αμφισβητήσεις ότι πρέπει να τηρούνται οι ορθές καλλιεργητικές πρακτικές για να αποφεύγονται οι επιμολύνσεις (ΜΟΑΗ, υπολείμματα φυτοφαρμάκων κ.λπ.). Άλλωστε οι ίδιοι οι ελαιοπαραγωγοί θα προσαρμοστούν πάρα πολύ γρήγορα όταν θα διαπιστώσουν ότι η εύρεση των ΜΟΑΗ μετατρέπει το πολύτιμο ελαιόλαδό τους σε μηδαμινής αξίας πρώτη ύλη για παραγωγή ενέργειας (βιοαέριο κ.λπ.).

Επιμολύνσεις μπορεί να προέλθουν και στο στάδιο της έκθλιψης λόγω εσφαλμένων βιομηχανικών πρακτικών στο ελαιοτριβείο. Ούτε εδώ υπάρχει αμφισβήτηση για την ανάγκη τήρησης των σωστών πρακτικών, στις οποίες επίσης σχετικά "εύκολα" θα προσαρμοστούν και οι ελαιοτριβείς για παρόμοιους λόγους όπως και οι ελαιοκαλλιεργητές.

Ένα χωριστό κεφάλαιο αφορά τα πυρηνελαιουργεία και τη δυνατότητα προσαρμογής τους στα έστω και υψηλότερα όρια των ΜΟΑΗ που έχει προτείνει η Κομισιόν.

Δεύτερον, το σχέδιο κανονισμού αναφέρεται στους τρόπους ποιοτικού και ποσοτικού προσδιορισμού των ΜΟΑΗ, οι οποίοι όμως είναι πολύπλοκοι, δύσκολοι και επικίνδυνα ασαφείς.

Όπως αναφέρθηκε, οι ΜΟΗ δεν έχουν συγκεκριμένη χημική δομή αλλά είναι ένα μίγμα χημικών ενώσεων υδρογονανθράκων (αργό πετρέλαιο) που σχηματίζεται τυχαία μέσα στη γη, ανάλογα με τις συνθήκες (π.χ. θερμοκρασίας και πίεσης) που επικρατούν κατά τον σχηματισμό τους και την τοποθεσία που βρίσκονται ή σχηματίζονται και από ατελή καύση οργανικών ενώσεων (άνθρακα, φυσικό αέριο κλπ), ή υπάρχουν και σε διάφορα υλικά συσκευασίας.

Η Κομισιόν προτείνει μέθοδο προσδιορισμού των ΜΟΑΗ η οποία περιλαμβάνει τον διαχωρισμό τους από τα διάφορα συστατικά του ελαιολάδου και την απομόνωση τους σε ένα κλάσμα το οποίο προσδιορίζει ποσοτικά. Το κλάσμα αυτό - με την προτεινόμενη από την Κομισιόν μέθοδο προσδιορισμού των ΜΟΑΗ- είναι μίγμα ενώσεων υδρογονανθράκων άγνωστης χημικής δομής που περιέχει αποδεδειγμένα τοξικούς αλλά και μη τοξικούς υδρογονάνθρακες. Το θέμα περιπλέκεται περισσότερο διότι το κλάσμα αυτό των ΜΟΑΗ περιλαμβάνει και άλλες μη τοξικές ενώσεις, όπως και ενδογενείς φυσικές μη τοξικές ενώσεις που περιέχονται στο ελαιόλαδο. Για παράδειγμα Ισπανοί ερευνητές έχουν αποδείξει την ύπαρξη στο ξυλώδες μέρους των κουκουτσιών της ελιάς μη τοξικών ενώσεων με λιγότερους από 3 αρωματικούς δακτυλίους που περιλαμβάνονται στο εν λόγω κλάσμα. Επισημαίνεται, ότι ακόμη και με την τήρηση των πιο αυστηρών ορθών καλλιεργητικών πρακτικών δεν παύει ο ελαιοκαρπος να αποτελεί ένα απόλυτα φυσικό και όχι βιομηχανικό προϊόν, του οποίου τα συστατικά μεταβάλλονται ανάλογα με τις διάφορες ποικιλίες αλλά και τις καλλιεργητικές και περιβαλλοντικές συνθήκες. Όλες αυτές οι μεταβαλλόμενες φυσικής προέλευσης ενώσεις που υπάρχουν στο απομονωμένο κλάσμα των ΜΟΑΗ

(με την προτεινόμενη από την Κομισιόν μέθοδο), συν- προσδιορίζονται σαν τοξικά ΜΟΑΗ. Με βάση αυτή την μη αξιόπιστη μέθοδο η Κομισιόν ορίζει τα μέγιστα επιτρεπόμενα όρια των ΜΟΑΗ στο ελαιόλαδο, τα οποία εν τη πράξει καταντούν αντιεπιστημονικά και καταδικαστικά για την ελαιοκαλλιέργεια.

Εντούτοις, υπάρχει διεθνώς επιστημονικά αποδεκτή μέθοδος προσδιορισμού αποκλειστικά και μόνο των αποδεδειγμένα τοξικών ΜΟΑΗ, η οποία όμως είναι δύσκολο να εφαρμοστεί λόγω του υψηλού, στα όρια του απαγορευτικού, κόστους επιστημονικών οργάνων που απαιτούνται.

Η Κομισιόν αναγνωρίζοντας όλες αυτές τις αδυναμίες της μεθόδου, αντιμετωπίζει τις παραπάνω επιστημονικές αβεβαιότητες επικαλούμενη την λεγόμενη «αρχή της προφύλαξης» (η οποία περιγράφεται στο άρθρο 7 του καν. ΕΚ- 178/2002) και την οποία η Κομισιόν χρησιμοποιεί πολύ συχνά, κυρίως όταν πρόκειται να θεσπίσει διατάξεις σε διάφορους τομείς της ασφάλειας τροφίμων. Στις οποίες περιπτώσεις συν-προσδιορίζει αποδεχόμενη όλες αυτές τις ενώσεις σαν τοξικές, όπως και στην περίπτωση αυτή όπου τα προσμετρά σαν τοξικά ΜΟΑΗ. Έτσι όμως ελαιόλαδο στο οποίο έχουν εφαρμοστεί καλές καλλιεργητικές πρακτικές μπορεί να παρουσιάζεται να έχει παραπλανητικά υψηλές τιμές τοξικών ΜΟΑΗ, ενώ στην πραγματικότητα δεν έχει. Αναγνωρίζοντας λοιπόν τις αδυναμίες της εν λόγω μεθόδου η Κομισιόν προτείνει πολύπλοκες υπολογιστικές διεργασίες για να μειώσει (όχι να εξαλείψει) αυτές τις αδυναμίες της μεθόδου.

Όπως ήδη αναφέραμε το πυρηνέλαιο αποτελεί ένα άλλο κεφάλαιο ακόμη πιο δυσεπίλυτο. Διότι οι ενδογενείς ενώσεις (την ύπαρξη των οποίων αποδέχεται η Κομισιόν) εκχυλίζονται με τον οργανικό διαλύτη που χρησιμοποιείται για την παραλαβή του πυρηνελαίου από τον ελαιοπυρήνα και όταν απομακρυνθεί ο διαλύτης το πυρηνέλαιο που απομένει είναι εμπλουτισμένο σε αυτό το ενδογενές συστατικό που συν-προσδιορίζεται σαν ΜΟΑΗ. Η λύση που προτείνει η Κομισιόν για το πρόβλημα αυτό είναι να ορίζει αυθαίρετα μεγαλύτερα επιτρεπόμενα όρια ΜΟΑΗ για το πυρηνέλαιο, αντιμετωπίζοντας το θέμα παρόμοια με το φαινόμενο αυτό που παρατηρείται και στα αποξηραμένα τρόφιμα.

4. Ποια είναι η επιχειρηματολογία της 4Ε, πως καταρρίπτει το σχέδιο κανονισμού της Κομισιόν ;

Η 4Ε δεν θεωρεί ότι η προτεινόμενη από την Κομισιόν μέθοδος είναι κατάλληλη και αξιόπιστη για τον προσδιορισμό των τοξικών ΜΟΑΗ στο ελαιόλαδο. Ούτε θεωρεί επιτυχή την επιλεκτική επίκληση της «αρχής της προφύλαξης» για αυτή την περίπτωση του ελαιολάδου, εφόσον υπάρχει κατάλληλη και αξιόπιστη μέθοδος προσδιορισμού των τοξικών μόνο ΜΟΑΗ. Η 4Ε, ναι μεν τάσσεται αναφανδόν υπέρ των αυστηρών μέτρων για την προστασία του καταναλωτή, ωστόσο συμφωνεί με τη θεμελιώδη αρχή της επιστήμης της Χημείας Τροφίμων ότι ο αποκλεισμός πρέπει να

αφορά ΜΟΝΟ τις αποδεδειγμένα τοξικές ενώσεις. Αντιθέτως η προσέγγιση της Κομισιόν αποτελεί μια πρακτικά και επιστημονικά απαράδεκτη προσέγγιση στη Χημεία Τροφίμων τυχόν εφαρμογή της οποίας θα οδηγούσε στον αδικαιολόγητο αποκλεισμό πολυάριθμων συστατικών και προϊόντων τροφίμων που χρησιμοποιούνται ευρέως σήμερα. Η αντιμετώπιση από την Κομισιόν του ζητήματος (ιδιαίτερα στην περίπτωση του πυρηνελαίου) με αυθαίρετη αύξηση των ορίων δεν επιλύει την επιστημονική ανακρίβεια της μεθόδου.

Η 4Ε πιστεύει ότι θα πρέπει να εφαρμόζεται η διεθνώς αποδεκτή επιστημονικά υπάρχουσα ακριβής και αξιόπιστη μέθοδος που προσδιορίζει τα αποδεδειγμένα και μόνο τοξικά ΜΟΑΗ, ώστε τα όρια να είναι μετρήσιμα, αξιόπιστα και δικαιολογημένα.

Ο αποκλεισμός της ενδεδειγμένης μεθοδολογίας για τον προσδιορισμό των αποδεδειγμένα τοξικών ΜΟΑΗ, ως η πλέον δαπανηρή μέθοδος, δεν δύναται να θεωρηθεί αποδεκτός.

Εναλλακτικά, ως 4Ε προτείνουμε το τελικό νομοθετικό κείμενο να περιλαμβάνει αναφορά στις κατευθυντήριες γραμμές του JRC (Κοινού Κέντρου Ερευνών), οι οποίες ορίζουν ότι, σε περιπτώσεις ανίχνευσης ΜΟΑΗ, το αποτέλεσμα πρέπει να επιβεβαιώνεται χρησιμοποιώντας μια συμπληρωματική μέθοδο ταυτοποίησης που στοχεύει στις καρκινογόνες ενώσεις, με βάση τις αποδεδειγμένες τοξικές δομές δακτυλίων.

Πρέπει να επισημανθεί ότι, με τη μέθοδο της Κομισιόν, η οποία συν-προσδιορίζει ως ΜΟΑΗ και άλλα (άγνωστα ποια) ενδογενή ή μη συστατικά και δεδομένου ότι τα συστατικά αυτά ενδέχεται να μεταβάλλονται λόγω διαφόρων γνωστών ή άγνωστων παραγόντων (π.χ. ποικιλία, συνθήκες, περιοχή παραγωγής κ.λπ.), το αποτέλεσμα της μέτρησης που αποδίδεται ως ΜΟΑΗ δεν μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστο.

Για τον τρόπο καθορισμού των επιτρεπόμενων ορίων ΜΟΑΗ στο ελαιόλαδο και πυρηνέλαιο, η 4Ε θεωρεί ότι με μια τόσο ορθολογική προσέγγιση (όπως περιγράφεται από την 4Ε παραπάνω) στον προσδιορισμό των ΜΟΑΗ, θα πρέπει να μετρηθούν αξιόπιστα οι ΜΟΑΗ σε ελαιόλαδα/πυρηνέλαια διαφορετικών ποικιλιών και περιοχών, υπό συνθήκες ορθής γεωργικής-καλλιεργητικής και βιομηχανικής πρακτικής. Με βάση αυτά τα δεδομένα, θα μπορούσαν στη συνέχεια να καθοριστούν αντικειμενικά και επιστημονικά τεκμηριωμένα επιτρεπτά όρια στο ελαιόλαδο και στο πυρηνέλαιο.

Η 4Ε ευελπιστεί ότι η Κομισιόν θα επανεξετάσει το θέμα, γιατί δεν θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι η Κομισιόν αγνοεί τη δημοσιευμένη σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά τεχνογνωσία σχετικά με τον προσδιορισμό των τοξικών ΜΟΑΗ, ούτε ότι ενεργεί με πρόθεση εξυπηρέτησης άλλων σκοπιμοτήτων.

Συμπερασματικά, η 4Ε πιστεύει ότι ο νομοθέτης δεν μπορεί να επιβάλει επιστημονικά αυθαίρετους περιορισμούς που θα κατέστρεφαν έναν τομέα ζωτικής σημασίας για τις μεσογειακές χώρες όπως η ελαιοκαλλιέργεια, ούτε να στερήσει από τους Ευρωπαίους καταναλωτές ένα προϊόν υψηλής θρεπτικής αξίας, χωρίς επιστημονικά τεκμηριωμένη βεβαιότητα σχετικά με την παρουσία πραγματικά τοξικών ουσιών. Μια τέτοια ρύθμιση θα παραβίαζε την αρχή της αναλογικότητας, μια θεμελιώδη αρχή του Ευρωπαϊκού δικαίου.

5. Γιατί το σχέδιο κανονισμού της Κομισιόν αποτελεί μια μεγάλη απειλή; Ποιές θα ήταν οι συνέπειες για το ελαιόλαδο; Πως εμπλέκεται το πυρηνέλαιο; Γιατί το ελληνικό ελαιόλαδο είναι ιδιαίτερα ευάλωτο;

Ο κανονισμός για τους ΜΟΑΗ, έστω και με μια μεταβατική περίοδο εφαρμογής, συνιστά μια τεράστια απειλή ειδικά για την ελληνική ελαιοκομία για τους εξής λόγους.

(α) Εάν εφαρμοστεί μια μέθοδος προσδιορισμού και μέτρησης των ΜΟΑΗ ακατάλληλη και αναξιόπιστη τότε παρθένα ελαιόλαδα τα οποία δεν είναι ακατάλληλα για την υγεία και τοξικά, θα κινδυνεύουν ανά πάσα στιγμή να ταξινομηθούν ως ακατάλληλα για διατροφή και να αποκλειστούν με προφανείς επιπτώσεις για τους παραγωγούς τους.

Απέναντι σε αυτόν τον κίνδυνο δεν υπάρχει κάποια άμυνα τήρησης ορθών καλλιεργητικών πρακτικών στους ελαιώνες και βιομηχανικών στα ελαιοτριβεία γιατί δεν θεραπεύεται η αυθαίρεσία της μεθόδου και της μέτρησης που αφήνει απροστάτευτους τους παραγωγούς ενώ αφήνει ελεύθερο πεδίο αθέμιτου ανταγωνισμού.

(β) Ακόμη και αν λυθεί το πρόβλημα των παρθένων ελαιολάδων ο μεγαλύτερος κίνδυνος και απειλή θα παραμείνει προερχόμενος από τα πυρηνελαιουργεία. Υπό τις σημερινές συνθήκες ο "κύκλος της ελαιοκομίας" λειτουργεί πολύ καλά καθώς ολοκληρώνεται στα πυρηνελαιουργεία τα οποία -εφόσον πληρούν τις προβλεπόμενες περιβαλλοντικές προϋποθέσεις -λειτουργούν σαν "οικολογικοί σταθμοί" γιατί απορροφώντας τον ελαιοπυρήνα -απόβλητο των ελαιοτριβείων, τον αξιοποιούν παράγοντας το πυρηνέλαιο, είδος διατροφής σημαντικής οικονομικής αξίας.

Αντιθέτως, οι προτάσεις της Κομισιόν για τους ΜΟΑΗ απαξιώνουν τον πυρήνα σαν πρώτη ύλη για διατροφή προκαλώντας μια σειρά από δυσλειτουργίες σε όλη την αλυσίδα αξίας της ελαιοκομίας, και ειδικότερα:

- Στα πυρηνελαιουργεία θα πρέπει να γίνουν τεράστιες επενδύσεις -προφανώς επιδοτούμενες- ώστε να μετατρέπουν τον ελαιοπυρήνα σε κάποιας μορφής "πράσινη

ενέργεια" , π.χ. βιοαέριο, με βέβαιους φόβους ότι η τιμή του θα πρέπει να επιδοτείται γιατί θα είναι ασύμφορη.

- Τα ελαιотριβεία θα επωμιστούν ένα διπλό βάρος. Πρώτον, οικονομικό γιατί θα χάσουν το σημαντικό έσοδο από την πώληση του ελαιοπυρήνα, και δεύτερον περιβαλλοντικό γιατί η διατάραξη της ομαλής ροής των αποβλήτων τους επαναφέρει εποχές προηγούμενων δεκαετιών με διώξεις και πρόστιμα για μόλυνση του περιβάλλοντος.

- Τέλος, αναπόφευκτα ένα μέρος τουλάχιστον των προβλημάτων των ελαιотριβείων θα μεταφερθούν προς τα πίσω, στους ελαιοπαραγωγούς, οι οποίοι ήδη έχουν απειληθεί ότι θα πουλάνε το ελαιόλαδό τους για βιοντίζελ με 0,83 €/κιλό.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινίσουμε τις διαφορές της ελληνικής πραγματικότητας με τις άλλες ελαιοπαραγωγικές χώρες. Στην Ιταλία π.χ. λόγω της υπεραξίας του ελαιολάδου MADE IN ITALY η τιμή παραγωγού είναι πολύ υψηλότερη έως και διπλάσια της αντίστοιχης ελληνικής δίνοντας το περιθώριο να κατανεμηθεί το κόστος της μετατροπής της ελαιοπυρήνας από τρόφιμο σε ενέργεια (βιοντίζελ) σε όλους τους εμπλεκόμενους στην αλυσίδα αξίας του ελαιολάδου.

6. Ποια είναι η διαπραγματευτική τακτική που προτείνει η 4Ε;

Η 4Ε με Ανακοίνωσή της τον Αύγουστο 2025 είχε προτείνει:

(α) Τη διαρκή χαρτογράφηση των ελληνικών ελαιολάδων με τη μέτρηση του περιεχομένου τους σε ΜΟΑΗ, εφόσον έχει προηγουμένως συμφωνηθεί η σχετική αναλυτική μέθοδος μέτρησης.

(β) Την παρέμβαση των ΔΑΟΚ με ενημέρωση των ενδιαφερομένων σε περιοχές που εμφανίζουν περιεκτικότητες άνω των ορίων που θα συμφωνηθούν.

(γ) Τη συγκρότηση **Μόνιμης Ομάδας Εργασίας** αποτελούμενης τουλάχιστον από τους μετέχοντες στη διαβούλευση (τα κράτη-μέλη και οντότητες – stakeholders της ΕΕ), όπως τις συναρμόδιες υπηρεσίες, Γενικό Χημείο του Κράτους (ΑΑΔΕ), τον ΕΦΕΤ και τους επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς, συνομιλητές της Κομισιόν. Η Μόνιμη Ομάδα Εργασίας, εκτός των παραπάνω ξα & β, θα αναλάβει τον συντονισμό με τα υπόλοιπα ελαιοπαραγωγικά κράτη μέλη. Η σύσταση, λειτουργία και το δημοσιονομικό κόστος της Μόνιμης Ομάδας Εργασίας θα προβλεφθούν από σχετική υπουργική απόφαση.

Σήμερα, Νοέμβριος 2025, δύο μήνες έχουν περάσει χωρίς κάποια δραστηριοποίηση από πλευράς Πολιτείας φέρνοντας πιο κοντά τα τετελεσμένα της ψήφισης του κανονισμού και το ενδεχόμενο μιας νέας “υπόθεσης ευλογιάς”, η οποία δεν θα πλήξει την κτηνοτροφία αλλά το “εθνικό μας προϊόν”, το οποίο θα βρεθεί κατηγορούμενο

σαν τοξικό και καρκινογόνο απέναντι στα υγιεινά ραφινέ σπορέλαια έχοντας επιπλέον χάσει και το οικονομικό έσοδο της ελαιοπυρήνας.

Χρήσιμο συμπλήρωμα με ένα σύντομο ιστορικό

Από το 2000 η ΕΕ έθεσε το θέμα των ΜΟΗ στα τρόφιμα και πρότεινε όρια για τα διάφορα τρόφιμα. Το θέμα το ανέδειξε τότε το Εργαστήριο Χημείας Τροφίμων & Βιοχημείας του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με σχετικό Μάστερ υπό την επίβλεψη του καθηγητή κυρίου **Κ. Α. Δημόπουλου** σε συνεργασία με το Γενικό Χημείο του Κράτους καθώς και το περιοδικό **Ελιά & Ελαιόλαδο**, με σειρά σχετικών άρθρων. Το ζήτημα αυτό συζητείται εντατικά από το 2012, με την Ελλάδα να μην συμμετέχει ενεργά στις σχετικές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις στην Κομισιόν. Τον Ιανουάριο 2023 πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή σύσκεψη μεταξύ της Γενικής Διεύθυνσης για την Υγεία και την Ασφάλεια Τροφίμων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Κομισιόν) και εκπροσώπων της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τροφίμων. Μάλιστα η Κομισιόν έθεσε την 27 Φεβρουαρίου 2024 σαν προθεσμία να στείλουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι, χώρες και φορείς τις απόψεις τους επί των προτάσεών της, με πρόθεση της Κομισιόν την ψήφιση του σχετικού κανονισμού -τον οποίο είχε ήδη δώσει στη δημοσιότητα- και την εφαρμογή του από 1/1/2025. Το μεσημέρι της 26/2/24, έγινε σύσκεψη ελληνικών φορέων, υπό τον συντονισμό του ΣΕΒΙΤΕΛ, με τη συμμετοχή του κ. Εμμ. Γιαννούλη ως ΕΔΟΕ και ΣΠΕΛ, του ΣΥΤΕΚρήτης, του ΣΕΒΤ, της 4Ε, του Τμήματος Ελαίας του ΥΠΑΑΤ, του ΓΧΚ, του ΕΦΕΤ, με θέμα την θέσπιση ορίων στην παρουσία ΜΟΑΗ σε μια μεγάλη γκάμα τροφίμων, καθώς η χώρα μας δεν ήταν έτοιμη να αντιμετωπίσει τις συνέπειες από την υιοθέτηση των προτεινομένων ορίων για τα ΜΟΑΗ στα ελαιόλαδα και πυρηνέλαια. Από τη διαδικτυακή σύσκεψη της 26/2/2024 προέκυψαν δύο ουσιαστικά τοποθετήσεις, οι οποίες αποτυπώθηκαν και σε αντίστοιχα έγγραφα – επιστολές που εστάλησαν προς την Κομισιόν και προς το ΥΠΑΑΤ.

Η μία απηχούσε κυρίως τις θέσεις των ΣΕΒΙΤΕΛ, ΕΔΟΕ, ΣΥΤΕΚ, που εστίαζαν στις καλές καλλιεργητικές πρακτικές για την αποφυγή επιμόλυνσης από ΜΟΗ και ζητούσε παράταση εφαρμογής των μέτρων επειδή η Ελλάδα ήταν ανέτοιμη. Τη θέση αυτή την συνυπέγραψε και η 4Ε για να μην διασπάσει το κοινό εθνικό «μέτωπο». Δεν γνωρίζουμε αν το έγγραφο αυτό εστάλη στην Κομισιόν και ποια ήταν η συνέχειά του.

Η 4Ε ως οντότητα απέστειλε προς την Κομισιόν δικό της χωριστό έγγραφο, το οποίο κοινοποίησε και στους αρμόδιους ελληνικούς κρατικούς φορείς, με επιστημονική τεκμηρίωση και προτάσεις στο πνεύμα όσων αναφέρθηκαν παραπάνω. Σε απάντηση, η Κομισιόν, αφού ενημέρωσε ότι οι θέσεις της 4Ε έχουν κοινοποιηθεί σε όλους τους μετέχοντες στη διαβούλευση (κράτη-μέλη και οντότητες – stakeholders της ΕΕ), στην συνέχεια ενημέρωσε την 4Ε ότι αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε εξέλιξη εσωτερικές

διαδικασίες για την προετοιμασία του τελικού προς ψηφοφορία κειμένου, περιγράφοντας αδρά την λογική της Κομισιόν και τις απόψεις της στο θέμα. Προσέθεσε ότι μόλις ολοκληρωθούν αυτές οι διεργασίες, οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα ενημερωθούν για το τελικό σχέδιο κανονισμού, το οποίο προγραμματίζεται να τεθεί σε ψηφοφορία τον Νοέμβριο του τρέχοντος έτους με προοπτική να αρχίσει να εφαρμόζεται σταδιακά από το 2026. Πριν τον Νοέμβριο η 4E ετοίμασε ένα νέο έγγραφο που αντέκρουε τις δυσμενείς για το Ελληνικό ελαιόλαδο θέσεις της Κομισιόν. Παρά τις ανεπιτυχείς προσπάθειες της 4E να συνεργαστεί με τους αρμόδιους κρατικούς ή μη φορείς, το κοινοποίησε προς όλους ενώ επιπλέον το κατέθεσε και στην Κομισιόν. Σε άμεση απάντηση η Κομισιόν ευχαρίστησε την 4E και δήλωσε ότι τα σχόλια του εγγράφου της 4E θα κοινοποιηθούν στα Κράτη Μέλη και θα ληφθούν υπόψη για τις περαιτέρω συζητήσεις σχετικά με το θέμα αυτό. Δεν είναι γνωστό αν κατετέθη σχετικό έγγραφο προς την Κομισιόν από αρμόδιο κρατικό φορέα που να υποστηρίζει τις Ελληνικές θέσεις για την προστασία του ελαιολάδου.

Συνοψίζοντας,

- Η 4E ως επιστημονική εταιρεία επεξεργάστηκε και διετύπωσε τις θέσεις της όσον αφορά τους ΜΟΑΗ, καταρρίπτοντας το σκεπτικό της πρότασης της Κομισιόν, αμφισβητώντας τις μεθόδους μέτρησης άρα και θέσπισης μέγιστων ορίων των ΜΟΑΗ, καταδεικνύοντας ότι συνιστούν μια τεράστια απειλή για την ελαιοκαλλιέργεια, στερώντας από τους καταναλωτές την κατ'εξοχήν υγιεινή λιπαρή ύλη του παρθένου ελαιολάδου προς όφελος των ανταγωνιστικών υποκατάστατων ραφινέ σπορελαίων.
- Θεσμικά κατέβαλε εξ αρχής και συνεχίζει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια εθνικής συνεννόησης και συνεργασίας με τους υπόλοιπους φορείς και κρατικές υπηρεσίες.
- Απευθύνθηκε έγγραφα και τεκμηριωμένα στην Κομισιόν, η οποία έχει αναγνωρίσει την 4E ως οντότητα μέσω της σχετικής αλληλογραφίας, την οποία μάλιστα κοινοποιεί σε όλες τις οντότητες των χωρών μελών της ΕΕ.